

Complexnummer: 509471

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Oud Bokum

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

509472, 509473

Woonplaats

Kloosterburen

Gemeente

Het Hogeland

Provincie

Groningen

Hoofdadres van hoofdobject

Bokum 6, 9977 TC Kloosterburen

Complexomschrijving

Inleiding

COMPLEX, Oud Bokum genaamd, bestaande uit een OLDAMBTSTER BOERDERIJ uit 1858 en een vrijstaande BIJSCHUUR uit 1935. Oud Bokum en het ernaast gelegen Nieuw Bokum liggen ten noorden van Kloosterburen, tegen de Oude Provinciale Dijk aan. Vroeger waren beide boerderijen in bezit van de familie Borgman. Het terrein waarop het complex Oud Bokum is gelegen, is deels omgracht en heeft langs de zuidzijde een rij linden die in 1858 zijn aangeplant.

In 1858 lieten K.I. Borgman en zijn vrouw R.S. Groenewold, getuige de gevelsteen in het voorhuis van de boerderij, een nieuwe boerderij bouwen in een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant ter vervanging van een oudere. De nieuwe boerderij is van het Oldambtster type, een boerderijtype dat afkomstig is uit het Oldambt en niet veel voorkomt op het Hogeland. K.I. Borgman was één van de eerste boeren in Nederland die overging tot de aanleg van een drainagesysteem om de afwatering van de akkerbouwgronden te verbeteren. Enige jaren na de bouw werd aan de westzijde van het voorste gedeelte van de schuur een aanbouw gepleegd, waar een woning voor de eerste arbeider werd ondergebracht. In 1875 werd naar aanleiding van een nieuwe inpoldering de hoofdschuur met een vak verlengd tot acht vakken en werd naast de hoofdschuur een bijschuur gebouwd die in 1986 is afgebroken. In 1928 is aan de voorgevel van het voorhuis een serre aangebouwd. In 1965 is het bovenste deel van de voorgevel van het woonhuis vervangen door een spouwmuur en zijn de gemetselde schoorstenen vervangen door schoorstenen van hout en asbest.

In 1935 werd op het achtererf van de boerderij een nieuwe bijshuur geplaatst naar een ontwerp van architect W. Reitsema uit Leens in een stijl die kenmerken vertoont van de Amsterdamse School.

Waardering

Oldambtster boerderij met bijshuur van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een boerderijcomplex uit het midden van de 19de en tweede kwart van de twintigste eeuw in de provincie Groningen
- als voorbeeld van een Oldambtster boerderijtype op het Hogeland
- vanwege de sobere, maar fraaie vormgeving van de twee onderdelen van het complex
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van de verschillende onderdelen van het complex
- vanwege de beeldbepalende ligging van het complex in het landschap ten noorden van Kloosterburen

Monumentnummer*: 509472

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 10271/111

Monumentnaam**

Oud Bokum

Complexnummer

509471

Complexnaam

Oud Bokum

Woonplaats*

Kloosterburen

Gemeente*

Het Hogeland

Provincie*

Groningen

Straat*

Bokum

Nr*

6

Toev.*

Postcode*

9977 TC

Woonplaats*

Kloosterburen

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Kloosterburen

Sectie*

H

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

963

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

BOERDERIJ van het Oldambtster type uit 1858 opgetrokken in een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant, met in de zuidgevel twee krimpén, bestaande uit een VOORHUIS en SCHUUR.

Het één bouwlaag hoge VOORHUIS is geheel onderkelderd; voorgevel en westgevel zijn in blokken gepleisterd en hebben een gepleisterde plint; oostgevel is opgemetseld van rode baksteen; alle gevels worden beëindigd door een kroonlijst. Voorhuis wordt gedekt door een zadeldak waarop geglazuurde blauwe Hollandse pannen; achterste gedeelte van voorhuis wordt gedekt door golfplaten; op nok twee schoorstenen (niet origineel) met een geornamenteerde kap. Vensters zijn verticaal en rechthoekig; vensters in oostgevel worden beëindigd door strekken.

Zuidgevel, voorgevel, is tuitgevel. In midden van begane grond een vierkante serre uit 1928 met gesnoten hoeken en gedekt door een plat dak; onderbouw van serre is van gepleisterde baksteen en bovenbouw van hout; vensters zijn verticaal en hebben in bovenlichten glas-in-lood; aan oostzijde een deur met betonnen trap. Aan weerszijden van serre twee horizontale keldervensters met luiken en daarboven twee vensters met luiken. In topgevel drie kleinere verticale vensters; boven middelste venster een natuurstenen gevelsteen met opschrift: "K.I. Borgman R.S. Groenwold I.K. Borgman Oud-Bokum 1858". Westgevel heeft drie keldervensters, waarvan twee met luiken; op

begane grond twee vensters met luiken en twee kleinere verticale venters; in krimp een kleiner verticaal venster; in gedeelte tussen eerste krimp en uitbouw twee kleinere verticale vensters en een niet originele deur met bovenlicht. Uitbouw aan westgevel is één bouwlaag hoog en heeft plat dak; gevels zijn opgemetseld van rode baksteen, hebben trasraam van gesinterde steen en worden beëindigd door goot op klossen. In westgevel van uitbouw bevindt zich een opgeklampte houten deur met tweedelig bovenlicht en drie zesruits vensters beëindigd door strekken; in zijgevel van uitbouw een zelfde venster. Oostgevel heeft vier keldervensters, waarvan twee met luiken. Op begane grond van zuid naar noord twee vensters met luiken, twee kleinere niet-originele verticale vensters en twee zesruits vensters met luiken. Onder middelste twee vensters bevindt zich een dichtgemetselde deuropening naar de kelder. In zijgevel van krimp een kleiner verticaal venster met daarboven een rond venster met gietijzeren roeden en een opgeklampte deur met half rond bovenlicht; langs gevelrand gevlochten metselwerk.

De SCHUUR wordt gedekt door een wolfdak van golfplaten, waaronder riet; op hoeknok een houten uilenbord met windwijzer; gevels zijn opgemetseld in rode baksteen. Oost- en westgevel hebben kleine halfronde stalvensters met gietijzeren roeden; oostgevel is opnieuw opgemetseld. Achtergevel wordt beëindigd door kroonlijst; heeft drie dubbele opgeklampte schuurdeuren, waarvan een grote en twee kleinere; boven schuurdeuren een bovenlicht met gietijzeren roedenverdeling, beëindigd door een korfboog. In korfboog van oostelijke, grote schuurdeur een sluitsteen met opschrift "K.E. I.M. 1785", afkomstig van de vorige boerderij; in bovenlicht van dezelfde schuurdeur is Ceres, godin van de landbouw, omgeven door een lauwerkrans afgebeeld. Middelste schuurdeur heeft in zijn sluitsteen een paard afgebeeld en westelijke schuurdeur een koe. Tussen schuurdeuren en op hoeken rondboogvensters met gietijzeren roeden; boven twee kleinere schuurdeuren drie halfronde vensters met gietijzeren roeden; boven middelste schuurdeur een opgeklampte deur (niet origineel) beëindigd door een rondboog. Aan oostgevel van schuur, ter hoogte van krimp bevindt zich een L-vormige uitbouw die vroeger de verbindingsgang was tussen de hoofdschuur en de afgebroken bijschuur. Uitbouw heeft gevels van rode baksteen die daar, waar vroeger op de bijschuur werd aangesloten, deels vernieuwd zijn; uitbouw wordt gedekt door golfplaten; zuidgevel heeft niet-originele mastgoot. In zuid- en noordgevel en in noordelijk gedeelte een opgeklampte houten deur. In zuid- en oostgevel een klein rechthoekig vierruits venster; in noordelijke deel aan weerszijden van deur een zesruits segmentboogvenster.

In het INTERIEUR van het voorhuis zijn onder meer van belang: in de gang de plafonds, versierd met eclectisch pleisterwerk; de wanden met gemarmerde lambrizing; bovenlicht met gezandstraald glas voorstellende een boer die met de arendploeg zijn akkers bewerkt.

In het INTERIEUR van de schuur met acht vakken zijn onder meer van belang: het karnhuis; een donkere gang.

In de uitbouw aan de oostgevel van de hoofdschuur twee waterpompen.

Waardering

Oldambtster boerderij van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een Oldambtster boerderijtype uit het derde kwart van de negentiende eeuw in de provincie Groningen
- vanwege de sobere, maar fraaie vormgeving van het voorhuis

- vanwege de redelijke mate van gaafheid van het exterieur en delen van het interieur
- vanwege de ruimtelijk-visuele en functionele relatie met de bijschuur uit 1935
- vanwege de markante ligging bij de dijk

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 509473

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 10271/111

*Monumentnaam***

Oud Bokum

Complexnummer

509471

Complexnaam

Oud Bokum

*Woonplaats**

Kloosterburen

*Gemeente**

Het Hogeland

*Provincie**

Groningen

*Straat**

Bokum

*Nr**

6

*Toev.**

*Postcode**

9977 TC

*Woonplaats**

Kloosterburen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Kloosterburen

*Sectie**

H

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1043

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

BIJSCHUUR in 1935 gebouwd in een stijl die kenmerken vertoont van de Amsterdamse School. Schuur heeft rechthoekige plattegrond en wordt gedekt door een wolfdak van golfplaten, waaronder riet; in beide hoekknokken een uilenbord van kunststof. Gevels zijn opgemetseld van gesinterde baksteen. Vensters zijn rechthoekig en horizontaal en hebben ijzeren roeden; de vensters zijn vaak in groepen van twee bij elkaar geplaatst, ertussen bevindt zich verdikt metselwerk.

In zuidgevel, voorgevel, bevinden zich twee grote schuifdeuren beëindigd door een betonnen latei; in latei boven westelijke schuurdeur staat: "bouwjaar 1935". Tussen schuurdeuren bevinden zich vier achtruits vensters; boven schuurdeuren zes zesruits vensters.

Beide zijgevels hebben in midden een houten schuifdeur die kleiner is dan die in de voorgevel; ten zuiden van schuurdeur drie zesruits vensters en ten noorden ervan vier. Achtergevel, noordgevel, heeft dezelfde schuifdeur als voorgevel; naast schuurdeur zes achtruits vensters en hierboven zeven zesruits vensters.

INTERIEUR van de schuur is geheel origineel met houten gebinten op betonnen palen en een houten sporenkap.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Bijschuur van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang:

- als voorbeeld jongere bijschuur behorende bij een oudere boerderij
- vanwege de sobere vormgeving en materiaalgebruik in een stijl die kenmerken vertoont van de Amsterdamse School
- vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur en het interieur
- vanwege de functionele relatie met de boerderij

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Bijschuur